

การให้ความร่วมมือของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในกระบวนการยุติธรรมของไทย

การประชุมปรึกษาหารือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับเสียงสะท้อนของผู้เสียหาย
จากการค้ามนุษย์

เขียน โดย

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIP) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN) และมูลนิธิพิทักษ์สตรี (AAT)

คำสำคัญ

ที่ตั้ง

ประเทศไทย

หัวข้อ

การตอบโต้ด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การดำเนินคดี การคุ้มครองเหยื่อ

บทย่อ

ไทยเป็นประเทศปลายทางของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จากประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และประเทศอื่นๆ ซึ่งถูกค้าเพื่อการแสวงหาประโยชน์ด้านแรงงานและการค้าบริการทางเพศ นับตั้งแต่มีการเริ่มบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 สถิติจำนวนการดำเนินคดีค้ามนุษย์ในศาลไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในทุกปี กล่าวคือ มีจำนวน 32 คดีในปี พ.ศ. 2552 70 คดีในปี พ.ศ. 2553 และ 83 คดีในปี พ.ศ. 2554 การเพิ่มการดำเนินคดีที่ประสบความสำเร็จจึงเป็นสิ่งที่ระบบยุติธรรมอาญาของไทยต้องให้ความสำคัญ

ทำให้การของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการชนะคดีในศาลไทย อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคที่สำคัญอีกมากในการได้รับความร่วมมือจากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวต่างชาติในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย จึงได้มีการจัดประชุมปรึกษาหารือทางวิชาการของ SIREN ขึ้น ในวันที่ 8-9 มีนาคม พ.ศ. 2555 ที่กรุงเทพฯ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคเหล่านี้และสร้างแผนการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อันอาจทำให้ผู้เสียหาย/พยานให้ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ผู้เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือทางวิชาการนี้ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานด้านยุติธรรมอาญาและด้านการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากประเทศไทยรวมทั้งจากประเทศต้นทาง อัน ได้แก่

ประเทศกัมพูชา ลาว และพม่า การปรึกษาหารือในการประชุม SIREN ครั้งนี้มีการนำเสนอเรื่องราวของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวพม่าและกัมพูชาที่เข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทยผ่านทางวิดีโอเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการหารือในที่ประชุม ผู้เสียหายเหล่านี้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องที่ว่า การเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรมไทยสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคกับการคืนสู่สังคมของพวกเขาอย่างไรบ้าง รายงานฉบับนี้ได้ประมวลข้อค้นพบสำคัญของการอภิปรายรวมถึงข้อเสนอแนะในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงกระบวนการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย

ภูมิหลัง

จำนวนการดำเนินคดีค้ามนุษย์ของไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ยังมีน้อยเมื่อเทียบกับในประเทศอื่น สิ่งนี้ได้กลายเป็นหนึ่งในข้อท้าทายที่สำคัญในการดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ซึ่งหนึ่งในสาเหตุน่าจะเกิดจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสียหาย/พยานในการให้หลักฐานและค่าใช้จ่ายที่มิให้นำหนักเพียงพอกับพนักงานสืบสวน พนักงานสอบสวน และอัยการ

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAF) ร่วมกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN) และ มูลนิธิพิทักษ์สตรี (AAT) ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านยุติธรรมอาญาและด้านการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จากประเทศไทยและจากประเทศต้นทาง อันได้แก่ ประเทศกัมพูชา ลาว และพม่า ในวันที่ 8-9 มีนาคม พ.ศ. 2555 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการให้ความคุ้มครองผู้เสียหาย/พยานให้ดียิ่งขึ้น และมีแนวโน้มที่จะสามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้มากขึ้น โดยศึกษาและทบทวนจากประสบการณ์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวต่างชาติ ในการเข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมอาญาไทย และการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับอุปสรรคที่พบในการให้ความคุ้มครองและบริบทเฉพาะบุคคล รวมถึงการทำให้ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมที่สำคัญคือผู้ที่ทำงานกับผู้เสียหายซึ่งมาจากกระทรวงต่างๆ ของไทยที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ อันประกอบด้วย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนจากกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) และสำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากนี้ ยังมีผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ และ องค์กรพัฒนาเอกชนจากประเทศต้นทาง (ประเทศกัมพูชา ลาว และพม่า) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ความกระจ่างเกี่ยวกับการทำงานกับผู้เสียหายจากประเทศของตน ซึ่งผู้เสียหายเหล่านี้ได้เข้าร่วมหรือปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรมของไทย

ความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์เหล่านี้นำมาพูดคุย ถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดข้อเสนอแนะในการดำเนินการ อันมุ่งที่จะ 1) จัดการกับปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของผู้เสียหายและการปฏิบัติต่อผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับหน่วยงานที่ให้บริการผู้เสียหาย (ทั้งภายในประเทศไทยและข้ามพรมแดน) โดยมีความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายและความเชื่อมโยงที่พึงมีระหว่างทั้งสองฝ่าย และ 3) ส่งผลให้การสืบสวนการสอบสวนและการดำเนินคดีลุล่วงไปได้ด้วยดี

มุมมองและประสบการณ์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ได้เข้าร่วม (และที่ไม่ได้เข้าร่วม) ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ทำให้เกิดเวทีเพื่ออภิปรายโดยผ่านการเล่าเรื่องราววิทัศน์ของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ชาวพม่าและกัมพูชา ในรายงานฉบับนี้ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นสำคัญที่ผู้เสียหายกล่าวถึง โดยสรุปได้ดังนี้

5 ประเด็นสำคัญที่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กล่าวถึง

1. ควรทำให้แน่ใจว่าผู้เสียหายได้ให้ความยินยอมในการเข้าร่วมในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายควรได้รับการแจ้งและอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ หากผู้เสียหายตกลงจะเข้าร่วมในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการยุติธรรม และควรทำให้แน่ใจว่าผู้เสียหายมีความเข้าใจคำชี้แจงเหล่านั้นจริง
2. เมื่อผู้เสียหายยินยอมเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายไม่ควรได้รับการสัญญาว่าจะได้รับการบริการหรือมีการสัญญาเรื่องระยะเวลาที่กินความเป็นจริง
3. ผู้เสียหายต้องการที่จะให้มีผู้ช่วยเหลือและนักสังคมสงเคราะห์ที่มีสัญชาติเดียวกับตนร่วมอยู่ด้วย
4. ในขณะที่เข้าร่วมกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายควรได้รับเงินเพื่อการยังชีพและควรสามารถติดต่อกับครอบครัวของตนได้
5. เนื่องจากการอยู่ในสถานคุ้มครองของผู้เสียหายอาจมีระยะเวลายาวนาน ผู้เสียหายจึงมักจะรู้สึกสับสนใจกว่าหากได้รับความดูแลช่วยเหลือและฟื้นฟูในภาษาของตนและได้รับประทานอาหารที่ตนคุ้นเคย

เหตุใดการประชุมนี้จึงมีความสำคัญ

เนื่องจากประเทศไทยเป็นจุดหมายหลักของการย้ายถิ่นในภูมิภาค ประเทศไทยจึงกลายเป็นประเทศปลายทางที่ผู้ค้ามนุษย์หลอกและแสวงหาประโยชน์จากเหตุให้เข้าสู่สถานการณืการใช้แรงงานและการค้าประเวณีแบบไม่เต็มใจ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ของประเทศไทย นิยามการค้ามนุษย์ในบริบทแบบกว้างๆ ซึ่งครอบคลุมบริบทด้านแรงงาน รวมถึงการค้ามนุษย์เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ หน่วยงานต่างๆของรัฐบาลได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยได้รับความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนที่เป็นพันธมิตร ไม่ว่าจะเป็นการชี้คดี การช่วยเหลือผู้เสียหายและความพยายามในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษผ่านกระบวนการยุติธรรม จนถึงวันนี้ มีทั้งความสำเร็จ ความล้มเหลว และบทเรียนมากมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ทำให้เราได้เรียนรู้อย่างชัดเจนว่า เหตุใด/ผู้เสียหายในฐานะพยาน มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินคดีกับผู้ค้ามนุษย์

การประชุมปรึกษาหารือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาข้อมูลเชิงกลยุทธ์ (SIREN) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8 – 9 มีนาคม พ.ศ. 2555 นี้ ทำให้ทราบความเห็นและความต้องการของผู้เสียหายที่เข้าร่วมหรือปฏิเสธการเข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมของไทย โดยมีการติดตามสัมภาษณ์ผู้เสียหายในประเทศบ้านเกิดของพวกเขาและสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ของพวกเขา ตัวอย่างคำถามที่ใช้ถามผู้เสียหาย เช่น เหตุใดเขาจึงตัดสินใจเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีสิ่งใดบ้างที่พวกเขาพบเห็นระหว่างกระบวนการยุติธรรมอาญาที่ช่วยเหลือหรือเป็นอันตรายกับพวกเขา เป็นต้น การทำความเข้าใจความสำเร็จและอุปสรรคมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงการดำเนินงานในเรื่องนี้ ซึ่งจะช่วยให้มีการชนะคดีมากขึ้นหากได้รับความยินยอมและการมีส่วนร่วมของผู้เสียหาย หากเข้าใจมุมมองเหล่านี้และได้ตรวจสอบวิธีการให้ข้อมูลและบริการแก่ผู้เสียหายตลอดกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวน และกระบวนการในชั้นศาล ก็จะสามารถให้ข้อเสนอแนะที่จะช่วยในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นและเสนอกลไกที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของผู้เสียหายเป็นไปตามความต้องการของผู้เสียหายแต่ละรายและให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิอันจะส่งผลในการเพิ่มโอกาสที่จะได้คำให้การที่น่าเชื่อถือและการชนะคดี

การประชุมปรึกษาหารือเริ่มต้นด้วยการฉายวิดีโอทัศนคติการสัมภาษณ์ผู้เสียหายจากประเทศกัมพูชาและพม่า จากนั้นผู้ปฏิบัติงานได้แลกเปลี่ยนมุมมองและข้อกังวลสำคัญๆที่ผู้เสียหายกล่าวถึง พร้อมทั้งอภิปรายประสบการณ์เกี่ยวกับกรณีค้ามนุษย์ที่ผู้ปฏิบัติงานเคยพบเจอมา

เหตุใดการค้ามนุษย์เพื่อใช้แรงงานชาวกัมพูชาเล่าประสบการณ์และมุมมอง (มุมมองชาย) คุณเดือน วงษา และ ผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทยและพม่าร่วมกันหารือ และ แสดงความเห็น (มุมมองชาย)

มุมมองของผู้เสียหาย

หลังจากชมวิดิทัศน์และได้อภิปรายเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้เสียหายชาวกัมพูชาและพม่าซึ่งได้เข้าร่วม (หรือปฏิเสธที่จะเข้าร่วม) กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ได้สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากผู้เสียหายซึ่งเป็นแนวทางของการอภิปรายตลอดการประชุมปรึกษาหารือในครั้งนี้

1. ควรทำให้แน่ใจว่าผู้เสียหายได้ให้ความยินยอมในการเข้าร่วมในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายควรได้รับการแจ้งและอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ หากผู้เสียหายตกลงจะเข้าร่วมในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการยุติธรรม และควรทำให้แน่ใจว่าผู้เสียหายมีความเข้าใจคำชี้แจงเหล่านั้นจริง
2. เมื่อผู้เสียหายยินยอมเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายไม่ควรได้รับการสัญญาว่าจะได้รับบริการหรือมีการสัญญาเรื่องระยะเวลาที่เกินความเป็นจริง
3. ผู้เสียหายต้องการที่จะให้มีผู้ช่วยเหลือและนักสังคมสงเคราะห์ที่มีสัญชาติเดียวกับคนร่วมอยู่ด้วย
4. ในขณะที่เข้าร่วมกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายควรได้รับเงินเพื่อการยังชีพและควรสามารถติดต่อกับครอบครัวของตนได้
5. เนื่องจากการอยู่ในสถานคุ้มครองของผู้เสียหายอาจมีระยะเวลายาวนาน ผู้เสียหายจึงมักจะรู้สึกสบายใจกว่าหากได้รับความดูแลช่วยเหลือและฟื้นฟูในภาษาของตนและได้รับประทานอาหารที่ตนคุ้นเคย

มุมมองของผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์

หลังจากรับฟังและได้อภิปรายเกี่ยวกับมุมมองของผู้เสียหาย คณะวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ ของไทยได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความเห็นและประสบการณ์ คณะวิทยากรดังกล่าวประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนจากสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหายาการค้ามนุษย์และเด็กกระพรองการพัฒนาศักยภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนจากกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กระทรวงยุติธรรม และ ผู้แทนจากมูลนิธิพิทักษ์สตรี (AAT) ซึ่งต่อมาผู้ปฏิบัติงานจากประเทศพม่า กัมพูชา และลาวได้นำเสนอมุมมองและประสบการณ์ของคนในช่วงการอภิปราย

ประเด็นที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์เสนอคือ

1. จำเป็นต้องแจ้งผู้เสียหายเกี่ยวกับขั้นตอนถัดไปในกระบวนการเสมอ
2. เจ้าหน้าที่ที่ช่วยเหลือโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรพยายามตรวจสอบว่าผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหาย ได้ถูกแยกออกจากผู้ต้องสงสัย ผู้ควบคุม ผู้แสวงหาประโยชน์ นายหน้า และบุคคลอื่นแล้ว
3. สถานที่ในการคัดแยกผู้เสียหายจะต้องปลอดภัยและห่างจากสถานที่ที่ผู้เสียหายถูกแสวงหาประโยชน์เพื่อความปลอดภัยและให้ผู้เสียหายมีความมั่นใจ
4. หากผู้เสียหายไม่ประสงค์จะให้ความร่วมมือ เขาก็ไม่ควรถูกบังคับให้ร่วมมือ
5. ต้องตระหนักถึงความสำคัญของสวัสดิภาพของครอบครัวผู้เสียหาย การให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับสถานการณ์ของครอบครัวที่บ้านจะช่วยให้ผู้เสียหายมีความอุ่นใจ การอนุญาตให้ติดต่อกับคนในครอบครัวยิ่งทำให้ผู้เสียหายอุ่นใจมากขึ้น
6. บทบาทของล่ามสำคัญ พึงระวังเพื่อให้แน่ใจว่าล่ามไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ต้องสงสัย
7. กระบวนการสืบสวนและดำเนินคดีควรเชื่อมโยงกัน
8. หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและหน่วยงานให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหายควรทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตลอดกระบวนการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานของประเทศไทยและประเทศต้นทาง

ข้อเสนอแนะจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. ก่อนกระบวนการยุติธรรม
2. ระหว่างกระบวนการยุติธรรม
3. หลังกระบวนการยุติธรรม

I ข้อเสนอแนะก่อนกระบวนการยุติธรรม:

กระบวนการช่วยเหลือ การคัดแยกผู้เสียหาย และ การให้ความคุ้มครองเบื้องต้นในสถานคุ้มครอง

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศปลายทาง

- ☑ การเตรียมความพร้อมทีมสหวิชาชีพก่อนการบุกจับกุมและช่วยเหลือมีความสำคัญมาก เนื่องจากจะช่วยให้แน่ใจว่า ได้มีการมอบหมายบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้เสียหายในทันที จนถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย
- ☑ ควรจัดหาทีมที่เป็นทางการ ทั้งนี้ ล่ามควรได้รับข้อมูลคร่าวๆ ก่อนเริ่มปฏิบัติการช่วยเหลือ หากได้รับข้อมูลคร่าวๆ เกี่ยวกับภูมิหลังของสถานการณ์ ล่ามจะสามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่ผู้ที่อาจเป็นผู้เสียหายได้ในทันทีที่จะมีการสัมภาษณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เสียหายมั่นใจได้ว่า กลุ่มคนที่อยู่ที่นั่น มาเพื่อช่วยเหลือเขาและทำให้เขามั่นใจ
- ☑ ควรมีการกำหนดทีมเฉพาะเพื่อรับบทบาทที่สำคัญแต่ละด้านในปฏิบัติการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองตัวผู้เสียหาย การรวบรวมหลักฐาน และการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย
- ☑ ควรแจ้งผู้เสียหายเกี่ยวกับสิทธิของตนอย่างชัดเจนระหว่างปฏิบัติการหรือทันทีที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องติดต่อกับผู้เสียหายในสถานการณ์อื่นๆ
- ☑ ควรจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาทักษะในการคัดแยกผู้เสียหาย การอบรมนี้ควรครอบคลุมเทคนิคการสัมภาษณ์ผู้ที่อาจตกเป็นผู้เสียหาย เช่น การกำหนดประเด็นให้ครอบคลุม เพื่อการสืบสวนขยายผลและจับกุมกระบวนการค้ามนุษย์ รวมถึงทักษะในการสังเกตสภาพแวดล้อมของผู้เสียหาย การอบรมยังควรประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายตามความต้องการเฉพาะของผู้เสียหาย
- ☑ ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความไว้วางใจกับผู้เสียหายและทำให้ผู้เสียหายรู้สึกปลอดภัยในระยะต้นของกระบวนการให้ความคุ้มครอง ซึ่งการดูแลตามความต้องการของผู้เสียหายเหล่านี้จะเพิ่มโอกาสที่พวกเขาจะให้ความร่วมมืออีกทั้งลดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้น
- ☑ การคุ้มครองผู้เสียหายขั้นต้นควรครอบคลุมการให้คำปรึกษาในภาษาของผู้เสียหาย รวมทั้งการจัดอาหารที่ผู้เสียหายคุ้นเคย หรือ จัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถปรุงอาหารของชาติตนได้

ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมให้ข้อเสนอแนะสำหรับขั้นตอนระหว่างกระบวนการยุติธรรม

ประสบการณ์ถูกตำรวจจับกุม

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางแรงงานที่เป็นผู้หญิงรายหนึ่งอธิบายว่า ในช่วงบุกจับกุม ผู้เสียหายต่างหวาดกลัวในตอนแรก แต่ทีมปฏิบัติการจับกุมมีคนที่เป็นคนชาติเดียวกันกับผู้เสียหาย เมื่อผู้เสียหายได้รับความมั่นใจผ่านภาษาตนว่าจะได้รับการคุ้มครองจากคนชาติเดียวกันที่อยู่ในทีมช่วยเหลือ ถึงตอนนั้นผู้เสียหายถึงกล้าเปิดเผยตน หากมีคนชาติเดียวกันที่มีความมั่นใจและห่วงใยเข้าร่วมในปฏิบัติการช่วยเหลือ “คนอย่างเราก็ก้าวที่จะแสดงตน”

“การอยู่อาศัยที่สถานคุ้มครองมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ความลำบากอย่างหนึ่งคืออุปสรรคด้านภาษา”

- มุมมองของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศต้นทาง

- ☑️ สถานทูตและสถานกงสุลของประเทศต้นทางซึ่งประจำในประเทศปลายทางควรมีส่วนร่วมในกระบวนการให้ความคุ้มครองผู้เสียหาย เช่น ในการสรรหาล่าม การมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์ผู้เสียหาย รวมถึงการสนับสนุนและดำเนินกิจกรรมที่จะสร้างความเข้าใจ ความสบายใจ และความมั่นใจแก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่สถานทูตควรผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหาย และ แนวทางที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง

ผู้ปฏิบัติงานจากประเทศต้นทางแสดงความเห็น

II ข้อเสนอแนะในช่วงระหว่างกระบวนการยุติธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศปลายทาง

- ☑️ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหายและที่รับผิดชอบด้านการตอบสนองทางยุติธรรมอาญา ควรประสานงานกันและใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานเพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายตลอดกระบวนการยุติธรรม ไปจนถึงการขึ้นศาล
- ☑️ ควรมีการจัดทำแผนผังขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมอาญา เพื่อช่วยให้ผู้เสียหายเข้าใจขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการ กรอบระยะเวลาโดยประมาณ สิ่งที่พวกเขาคาดหวัง และ สิ่งที่ไม่คาดหวังจากพวกเขา
- ☑️ ควรมีการสืบพยานล่วงหน้าก่อนการพิจารณาคดีและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับหน่วยงานช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหายด้วย เพื่อลดความไม่สะดวกและไม่สบายใจของผู้เสียหาย นอกจากนี้ ควรพิจารณาหลักฐานอื่นในคดีประกอบด้วยเพื่อพิจารณาว่าจำเป็นต้องสัมภาษณ์ผู้เสียหายเพิ่มเติมหรือไม่
- ☑️ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทบทวนเกณฑ์และประเมินค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 35 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 นอกจากนี้ควรจัดทำคู่มือสำหรับพนักงานสอบสวนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการรับค่าสินไหมทดแทนของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
- ☑️ กรณีที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก สำนักงานอัยการสูงสุดควรระบุว่าผู้เสียหายคนใดควรอยู่เพื่อให้การเป็นพยานในศาลและอนุญาตให้ผู้เสียหายที่หลีกเลี่ยงบ้านได้ ทั้งนี้ การตัดสินใจดังกล่าวควรคำนึงถึงความเห็นของเจ้าหน้าที่และองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหายด้วย

การถูกถามซ้ำๆ เพื่อรี้อฟื้นประสบการณ์ไม่ดี

“พวกเราถูกถามคำถามซ้ำๆ...เราต้องเล่าประสบการณ์ที่ไม่ดีของเราซ้ำๆ เราไม่รู้แม้กระทั่งว่า (ผู้สัมภาษณ์) เป็นใคร หรือมาจากองค์กรใด”

- มุมมองของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ความล่าช้าในกระบวนการทางศาล และชั้นเชิงของทนายฝ่ายจำเลย

“วัน ไปศาลกำหนดไว้แล้ว แต่ตอนไปถึงศาล นายจ้างก็ไม่มาฟังการพิจารณาคดี ... (ต่อมา) นายจ้างกล่าวหาว่าล่ามจากสถานทูตลำเอียง และว่าจะหาล่ามมาเอง (แต่) เมื่อถึงวัน ศาลก็ต้องเลื่อน (อีกครั้ง) เพราะทางนั้น ไม่ได้ยื่นคำร้องมา”

- มุมมองของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

การอยู่อาศัยที่สถานคุ้มครองเป็นเวลานานโดยไม่มีโอกาสได้รับค่าจ้างเพื่อการยังชีพมีผลต่อความเต็มใจของผู้เสียหายในการให้ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม

ปัญหาสำคัญคือระยะเวลาที่ยาวนานที่ผู้เสียหายต้องอยู่ในสถานคุ้มครอง ในตอนแรกอาจมีผู้แจ้งผู้เสียหายว่า ผู้เสียหายสามารถกลับบ้านได้ภายใน 2-3 วัน ทว่า ตามที่ผู้เสียหายคนหนึ่งอธิบาย:

“เจ้าของกิจการฟ้องร้องคนที่ช่วยเหลือพวกเราที่พาพวกเราออกมาจากโรงงาน เราจึงฟ้องกลับเพราะสำนึกบุญคุณผู้ที่ช่วยเหลือเรา เราได้รับการแจ้งว่าขั้นต้นกระบวนการจะใช้เวลาประมาณ 2-3 เดือน แต่ที่จริงใช้เวลา 2 ปี 2 เดือน 18 วัน แล้วก็ใช้เวลาอีก 4 เดือนเพื่อส่งเรากลับ... ในขณะที่คนที่ต้องร่วมกระบวนการยุติธรรมในคดีอาญาต้องอยู่ในสถานคุ้มครองต่อนานกว่านั้น”

ผู้เสียหายอีกรายอธิบายว่าขณะที่ผู้เสียหายบางรายต้องการให้การเป็นพยานและดำเนินคดีกับผู้แสวงหาประโยชน์ แต่ “ผู้เสียหายบางรายไม่ยอมรับร่วมมือเพราะรู้สึกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการไม่รักษาสัญญา... พวกเขาไม่ได้รับอนุญาตให้กลับบ้านหรือย้ายไปทำงานอื่น พวกเขาจึงยื่นกรณที่จะกลับบ้าน พวกเขาจะยอมไปศาลเพื่อให้การหากพวกเขาสามารถออกไปทำงานข้างนอกได้ ซึ่งดีกว่าการต้องอยู่ในสถานคุ้มครอง ...”

ข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือระหว่างประเทศต้นทางกับประเทศปลายทาง

- ☑ การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่อต้านการค้ามนุษย์ในประเทศต้นทางและประเทศปลายทางมีความจำเป็นต่อการติดตามดูแล และ การช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหาย สิ่งนี้อาจทำให้เกิดการพัฒนาแบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป เช่น การสืบพยานล่วงหน้าในสถานที่ที่ผู้เสียหายรู้สึกสะดวกใจมากกว่า
- ☑ ประเทศต้นทางและประเทศปลายทางอาจจัดหาช่องทางในการอำนวยความสะดวกสื่อสารระหว่างผู้เสียหายกับครอบครัว โดยคำนึงถึงงบประมาณและเทคโนโลยีที่มีอยู่
- ☑ ประเทศต้นทางและประเทศปลายทางควรร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือครอบครัวของผู้เสียหายระหว่างที่ผู้เสียหายกำลังรับการดูแลและคุ้มครองในประเทศปลายทาง เพื่อลดความกังวลของผู้เสียหายเกี่ยวกับความปลอดภัยและสวัสดิภาพของครอบครัว ซึ่งอาจช่วยทำให้ผู้เสียหายเกิดความไว้วางใจ
- ☑ ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องสงสัยและผู้กระทำความผิด ตลอดจนผลของการดำเนินคดีที่ระหว่างประเทศปลายทางกับประเทศต้นทาง นอกจากนี้ ควรมีการแจ้งผู้เสียหายทันทีเกี่ยวกับความคืบหน้าของการดำเนินคดี ซึ่งจะช่วยในเรื่องการ (กลับ) คืนผู้ลี้ภัยของพวกเขาโดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียหายเคยถูกค้าจากที่ที่พวกเขากลับไปหรือจะกลับไป
- ☑ ผู้เสียหายควรได้รับข้อมูลต่างๆ และได้รับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และ การปรากฏตัวในศาล เช่น การเข้าร่วมในศาลจำลองเพื่อให้ผู้เสียหายเข้าใจและคุ้นเคยกับสิ่งที่อาจเจอและได้ยินในศาล
- ☑ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรรับทราบแนวทางในการสร้างความไว้วางใจกับผู้เสียหายและทราบวิธีในการเตรียมความพร้อมผู้เสียหายเพื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
- ☑ อาจบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เสียหายโดยหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือได้หากผู้เสียหายยินยอม เพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนคำให้การของผู้เสียหายหรือเพื่อใช้ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถให้การในศาลได้

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศต้นทาง

- ☑ การที่เจ้าหน้าที่ระดับอาวุโสของประเทศต้นทางเดินทางมาพบปะผู้เสียหายระหว่างที่ผู้เสียหายเข้าร่วมกระบวนการยุติธรรม อาจช่วยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นพยาน นั่นคือ มันอาจช่วยเน้นคุณค่าของการเป็นพยาน
- ☑ การจัดอบรมเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของไทยให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในประเทศต้นทาง ซึ่งรวมถึงเจ้าหน้าที่ของสถานทูตที่ประจำอยู่ในประเทศไทย จะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถให้ความช่วยเหลือที่ชัดเจนแก่ผู้เสียหายตลอดกระบวนการ
- ☑ สถานทูตอาจสนับสนุนการให้ความคุ้มครองผู้เสียหายอย่างเต็มที่ในประเทศปลายทาง โดยการประสานงานกับหน่วยงานช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหาย อันได้แก่ การสนับสนุนเรื่องเล่า การตรวจสอบความต้องการของผู้เสียหาย และการพาผู้เสียหายไปศาล
- ☑ หากผู้เสียหายสามารถกลับประเทศบ้านเกิดก่อนเริ่มกระบวนการศาลได้ แต่ยังคงกลับมาประเทศไทยเพื่อให้การในศาล เจ้าหน้าที่สถานทูตควรประสานงานเพื่อให้มั่นใจว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศต้นทางสามารถอำนวยความสะดวกเรื่องนี้ได้

“ฉันไม่เคยไปศาลมาก่อน เลยกลัวเล็กน้อย... แต่สถานทูตพาพวกเราไปศาล จึงรู้สึกสบายใจมากกว่าเดิม

“การที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐจากประเทศบ้านเกิดมาหา...เหมือนวิตามินรวมสำหรับเราทุกคน!!”

“สิ่งหนึ่งที่เราต้องการคือการที่มีเจ้าหน้าที่จากประเทศบ้านเกิดอยู่กับเราที่ศาล”

- มุมมองจากผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

III ข้อเสนอแนะหลังกระบวนการยุติธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศปลายทาง

- ☑ โอกาสที่จะได้ทำงานของผู้เสียหายควรเป็นการสร้างรายได้ให้กับพวกเขาขณะที่พวกเขาเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะช่วยให้คนกลุ่มนี้หาเงินเลี้ยงครอบครัวได้ นี่เป็นข้อกังวลหลักของผู้เสียหาย
- ☑ ควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพด้านทักษะและอุตสาหกรรมตามตลาดในประเทศบ้านเกิดของผู้เสียหาย
- ☑ อาจมีการออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต เช่น การหางานและวางแผนครอบครัว ซึ่งอาจเสริมโดยการจัดตั้งกลุ่มเพื่อนช่วยเหลือ
- ☑ ประเด็นเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมาย เช่น การคุ้มครองพยาน เป็นต้น ควรมีอยู่ในแผนการคืนสู่สังคม ทั้งนี้เพื่อรับประกันความปลอดภัยและความมั่นใจของพยานในกระบวนการยุติธรรม

“แม้ที่สถานคุ้มครองจะเปิดการฝึกอาชีพหลากหลาย แต่เราไม่สามารถเอาไปใช้ได้ (ที่บ้าน)...และไม่สามารถหาเงินได้จากทักษะเหล่านั้น”

- มุมมองของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์
รายหนึ่ง

ข้อเสนอแนะด้านความร่วมมือระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง

- ☑ ประเทศต้นทางและประเทศปลายทางควรร่วมมือกันเพื่อเพิ่มโอกาสในการจ้างงานในช่วงฟื้นฟูและช่วงหลังจากนั้น อาจต้องอาศัยความเป็นพันธมิตรกับภาคเอกชนเพื่อการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการจัดทำฐานข้อมูลงานระหว่างประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพและการหางาน อาจนำมาใช้เพื่อประเมินเทียบกับความต้องการและตลาดในชุมชนท้องถิ่น
- ☑ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายควรติดตามความคืบหน้าและผลของการดำเนินคดีเพื่อให้ผู้เสียหายได้รับทราบข้อมูลเป็นระยะๆ ซึ่งรวมถึงการส่ง/โอนเงินค่าสินไหมทดแทนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศต้นทาง

- ☑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการให้ความคุ้มครองและการกลับคืนสู่สังคมของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ควรประสานงานกันเพื่อสนับสนุนผู้เสียหายและครอบครัวของเขา เพื่อให้มั่นใจว่าคนเหล่านี้สามารถปรับตัวและคืนสู่สังคมได้และคลายความกังวลเกี่ยวกับครอบครัวขณะที่ผู้เสียหายเป็นพยานอยู่ในประเทศไทย
- ☑ ความเข้าใจและประสบการณ์จากคดีต่างๆ ที่ได้รับควรนำไปปรับใช้ในการปลูกจิตสำนึกและจัดทำมาตรการป้องกันการอพยพย้ายถิ่นอย่างปลอดภัยที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเสี่ยงได้
- ☑ ควรมีการให้ความสนับสนุนผู้เสียหายด้านการกลับคืนสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง หลังจากผู้เสียหายกลับประเทศต้นทางไปแล้ว

กรอบความร่วมมือด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ที่มีอยู่

มีกรอบความร่วมมือด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์มากมายที่สนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันที่มีประสิทธิผลตามข้อเสนอแนะในรายงานฉบับนี้ กล่าวคือ ประเทศที่เข้าร่วมประชุมต่างเป็นสมาชิกของกระบวนการคอมมิท (Coordinated Mekong Ministerial Initiative to Combat Trafficking- COMMIT) ตามบันทึกข้อตกลงที่ ลงนามโดยประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงทั้ง 6 ประเทศในปี พ.ศ. 2547 นอกจากนี้ ประเทศไทยมีข้อตกลงความร่วมมือแบบทวิภาคีเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์กับประเทศกัมพูชา (พ.ศ. 2546) ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (พ.ศ. 2548) และประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (พ.ศ. 2552) บันทึกข้อตกลงการต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างไทย-พม่าและระหว่างไทย-ลาวได้รับการดำเนินการโดยแผนปฏิบัติการและการประชุมบริหารจัดการรายกรณี (CMMS) นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างตำรวจแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่เป็นผู้ชำนาญการจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เมียนมาร์ กับ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) และ กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ การประชุมของผู้บังคับใช้กฎหมายแบบทวิภาคีจัดขึ้นเป็นประจำเพื่อหารือเกี่ยวกับความร่วมมือและการติดตามผลรวมถึงความคืบหน้าของคดี

หน่วยงานและพันธมิตรที่เข้าร่วมการประชุม

กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การค้าหญิงและเด็ก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านนารีสวัสดิ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดปทุมธานี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดระนอง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรพัฒนาการคุ้มครองเด็ก (FACE) มูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (HRDF) สำนักงานต่อต้านการค้ามนุษย์และคุ้มครองเด็กและเยาวชนของกองบัญชาการตำรวจบันเดียนเมียนเจยแห่งประเทศไทยกัมพูชา World Vision กัมพูชา ศูนย์ช่วยเหลือผู้หญิงยามวิกฤต กัมพูชา ศูนย์ให้คำปรึกษาและคุ้มครองสตรีและเด็ก ประเทศลาว กรมอาชญากรรมและการสืบสวน ประเทศลาว หน่วยงานกลางว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์ (CBTIP) ประเทศเมียนมาร์ World Vision เมียนมาร์ สำนักงานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม ศูนย์ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก ประเทศไทย (UNODC) องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) ประเทศไทย หน่วยต่อต้านการค้ามนุษย์ขององค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) กรุงเทพฯ ทั้งนี้ ผู้แทนจากหน่วยประสานงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย (TRAFCORD) และ องค์กรช่วยเหลือเด็กสำนักงานภูมิภาค ประเทศไทย เป็นวิทยากรช่วยดำเนินการหารือ

ประเด็นสำคัญในการทำให้ผู้เสียหายเข้าร่วมกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากขึ้น

จากผู้เสียหาย

1. ควรทำให้แน่ใจว่าผู้เสียหาย ให้ความยินยอม สมจริตใจ และไม่ถูกบังคับในการเข้าร่วมตลอดกระบวนการสืบสวน สอบสวน และกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายควรได้รับการแจ้งและอธิบายอย่างชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนต่างๆ หากผู้เสียหายตกลงจะเข้าร่วมในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการยุติธรรม และควรทำให้แน่ใจว่าผู้เสียหายมีความเข้าใจคำชี้แจงเหล่านั้น และควรตรวจสอบความเข้าใจและความยินยอมของผู้เสียหายอย่างสม่ำเสมอหากมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงื่อนไขและโอกาสต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และผู้ปฏิบัติงานควรเข้าใจด้วยว่า ผู้เสียหายอาจตกลงที่จะเข้าร่วมในตอนแรก แต่ก็อาจเปลี่ยนใจในภายหลังอันถือเป็นสิทธิของผู้เสียหาย
2. เมื่อผู้เสียหายยินยอมเข้าร่วมในกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายไม่ควรได้รับการสัญญาว่าจะได้รับการบริการหรือมีการสัญญาเรื่องระยะเวลาที่เกินความเป็นจริง
3. ทุกครั้งผู้เสียหายจะรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจมากยิ่งขึ้นหากมีผู้ช่วยเหลือ นักสังคมสงเคราะห์ หรือผู้ให้บริการอื่นๆ ที่เป็นคนชาติเดียวกับตนร่วมอยู่ด้วย
4. ในขณะที่เข้าร่วมกระบวนการยุติธรรม ผู้เสียหายควรสามารถหาเงินเพื่อการยังชีพและควรสามารถติดต่อกับครอบครัวของตนได้และ) ช่วยเหลือครอบครัวได้ หากจำเป็น(
5. เนื่องจากการอยู่ในสถานคุ้มครองของผู้เสียหายอาจมีระยะเวลายาวนาน ผู้เสียหายจึงมักจะรู้สึกสบายใจกว่าหากได้รับความดูแลช่วยเหลือและบริการในภาษาของตนและได้รับประทานอาหารที่คุ้นเคย

จากผู้ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์

1. ผู้เสียหายมีบทบาทสำคัญในกระบวนการยุติธรรม คดีมีแนวโน้มที่จะชนะหรือแพ้ขึ้นอยู่กับข้อมูลจากผู้เสียหายให้ มาตรการในการส่งเสริมให้ผู้เสียหายให้ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมควรมีส่วนช่วยในเรื่องนี้ และใช้มาตรการที่มีผู้เสียหายเป็นศูนย์กลางแทนการบีบบังคับ ซึ่งแนวทางการให้ผู้เสียหายเป็นศูนย์กลางมีประสิทธิผลมากกว่าในการจะช่วยให้ได้คำให้การที่ไม่เปลี่ยนแปลงและเป็นจริงรวมถึงได้ความร่วมมือจากผู้เสียหาย นอกจากนี้แนวทางดังกล่าวยังเป็นที่ยอมรับเพราะเป็นแนวทางที่อยู่บนพื้นฐานของสิทธิ
2. ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายกับหน่วยงานให้บริการผู้เสียหาย (นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ดูแลรายกรณี ผู้ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย) และ อัยการ
3. การที่หน่วยงานรัฐบาลและองค์กรพัฒนาเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหายได้รับความไว้วางใจจากผู้เสียหายนับตั้งแต่แรกเจอ โดยผ่านการให้บริการและการทำความเข้าใจความต้องการของผู้เสียหายนั้น มีความสำคัญยิ่งต่อการได้รับความร่วมมือจากผู้เสียหาย และผู้เสียหายจะรู้สึกปลอดภัยขึ้นหากทีมช่วยเหลือและทีมด้านสังคมสงเคราะห์มีคนชาติเดียวกับตนร่วมอยู่ด้วย

SIREN เป็นเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงกลยุทธ์และการปฏิบัติที่มีประสิทธิผลเกี่ยวกับการต่อต้านการค้ามนุษย์
แม้พัฒนาและสนับสนุนโดย UNIAF แต่ข้อคิดเห็นของผู้เขียนรายงาน SIREN ไม่ได้ถือเป็นความคิดเห็นของ UNIAF

โครงการสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ • สำนักงานบริหารภูมิภาค
อาคารสหประชาชาติ ชั้น 12 ตึก A • ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200 • ประเทศไทย

www.no-trafficking.org